

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 4)

Y Bil Cynllunio a Seilwaith

1. Gosodir y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol (LCM) hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod LCM, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil gan Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig.
2. Cyflwynwyd y Bil Cynllunio a Seilwaith ("y Bil") yn Nhŷ'r Cyffredin, Senedd y DU ar 11 Mawrth 2025. Gosodais [LCM ar 26 Mawrth 2025](#) ac LCMs Atodol ar [15 Mai 2025](#) and [17 Mehefin 2025](#).
3. Gwnaed gwelliannau pellach gan y Llywodraeth yng nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi ar [15 Gorffennaf 2025](#). Mae dau o'r gwelliannau hyn yn gwneud darpariaeth sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig, fel y manylir ym mharagraffau 8 i 13 isod.
4. Gellir dod o hyd i'r Bil, fel y'i dygwyd o Dŷ'r Cyffredin, yn: [Y Bil Cynllunio a Seilwaith - Biliau Seneddol - Senedd y DU](#)

Amcanion polisi

5. Amcanion polisi datganedig Llywodraeth y DU ar gyfer y Bil yw cyflymu a symleiddio'r broses ar gyfer darparu cartrefi a seilwaith critigol newydd, cefnogi i gyrraedd cerrig milltir Cynllun Newid y Llywodraeth o adeiladu 1.5 miliwn o gartrefi diogel a gweddus yn Lloegr a chyflymu 150 o benderfyniadau cynllunio ar brosiectau seilwaith economaidd mawr erbyn diwedd Senedd hon y DU. Bydd hefyd yn helpu i wireddu targed Pŵer Glân 2030 y Llywodraeth trwy sicrhau bod prosiectau ynni glân yn cael eu hadeiladu cyn gynted ag y medrir. Er mwyn cyflawni hyn, bydd y Bil yn:
 - a. Darparu ar gyfer proses gyflymach a mwy pendant ar gyfer cydsynio prosiectau seilwaith critigol a chryfhau'r fframwaith polisi o amgylch Datganiadau Polisi Cenedlaethol.
 - b. Rhoi system fwy effeithlon a rhagweladwy ar waith ar gyfer prosiectau seilwaith ynni, gan gynnwys:
 - i. Diwygiadau i ddiweddaru'r broses ar gyfer cysylltu â'r grid trydan;
 - ii. Sefydlu cynllun trothwyon uchaf ac isaf newydd i ddefnyddio adnoddau storio trydan cyfnod hir;
 - iii. Diwygio'r drefn ar gyfer cydsynio seilwaith trydan yn yr Alban, er mwyn lleihau agweddau aneffeithiol ar y system a mabwysiadu arferion gorau;
 - iv. Sefydlu cynllun gostwng biliau i'r rheini sy'n byw agosaf at seilwaith newydd trawsyrru trydan; a

- v. Diweddaru proses ar gyfer trawsyrru trydan o'r môr, trwy estyn cyfnod cymal comisiynu'r cynhyrchydd.
- c. Symleiddio'r drefn ar gyfer cynnal prosiectau seilwaith trafndiaeth a'i gwneud yn fwy effeithlon, gan gynnwys:
 - i. Newid y broses o gymeradwyo gwaith stryd er mwyn gallu gosod pwyntiau gwefru cerbydau trydan yn gyflymach;
 - ii. Diwygiadau amrywiol i Ddeddf Trafnidiaeth a Gwaith 1992 a Deddf Priffyrdd 1980 i symleiddio prosesau a chyflymu prosiectau; ac
 - iii. Adennill costau Gorchmynion Diwygio Harbyrau yn well.
- d. Cyflwyno dull mwy strategol o adfer natur mewn perthynas â datblygu, gan alluogi datblygwyr i ariannu'r gwaith adfer yn fwy effeithlon trwy Gronfa Adfer Natur newydd, gan sicrhau canlyniadau gwell i'r amgylchedd.
- e. Gwneud penderfyniadau'n well a gwella sicrwydd gan wella capasiti awdurdodau cynllunio lleol trwy eu galluogi i adennill eu costau trwy ffioedd cynllunio.
- f. Rhyddhau tir ar gyfer buddsoddiadau mawr, a sicrhau gwerth i'r cyhoedd, trwy ddiwygio'r broses gorchmynion prynu gorfodol a rheolau digolledu.
- g. Cryfhau pwerau corfforaethau datblygu i ddarparu seilwaith, gan gynnwys trafndiaeth, ac egluro a diweddaru cylchoedd gwaith ac amcanion corfforaethau datblygu.
- h. Darparu ar gyfer cyflwyno system gynllunio strategol yn Lloegr.

Crynodeb o'r Bil

- 6. Darparwyd crynodeb o'r Bil yn yr LCM cyntaf a osodwyd ar 26 Mawrth 2025, sy'n parhau'n gywir.

Y diweddaraaf am y sefyllfa ers cyhoeddi'r SLCM ar 17 Mehefin

- 7. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi bod mewn cysylltiad rheolaidd yn ystod datblygiad y Bil ac mae'r cysylltu hwnnw'n digwydd ar lefelau Gweinidogion a swyddogion pan fo angen.

Darpariaethau a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU i'r Bil i'w hystyried yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi ar 15 Gorffennaf 2025 y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

- 8. Mae Llywodraeth Cymru wedi asesu'r gwelliannau canlynol gan Lywodraeth y DU ac yn barnu bod angen cydsyniad deddfwriaethol y Senedd arnynt:

- Gwelliant Rhif 56 sy'n diwygio cymal 46 (cymal 42 gynt wrth ei gyflwyno) "Ffioedd ar gyfer ceisiadau am orchmynion harbwr"
- Gwelliant Rhif 359 sy'n diwygio cymal 110 (cymal 96 gynt wrth ei gyflwyno) "Cychwyn a darpariaeth drosiannol"

9. Yn dilyn dadansoddi'r gwelliannau newydd hyn, credaf fod angen yr LCM atodol hwn am y rhesymau a nodir ym mharagraff 16 isod.

Gwelliannau'r Llywodraeth Rhifau 56 a 359 – Ffioedd ar gyfer ceisiadau am orchmynion harbwr

10. Mae'r gwelliannau hyn gan y Llywodraeth yn ymwneud â chymal 46 "Ffioedd ar gyfer ceisiadau am orchmynion harbwr" a'r ddarpariaeth gychwyn gysylltiedig yng nghymal 110 "Cychwyn a darpariaeth drosiannol".
11. Mae cymalau 46(4) a (5) yn darparu pŵer newydd i Weinidogion Cymru osod ffioedd ar gyfer ceisiadau am Orchymyn Diwygio Harbwr mewn rheoliadau. Mae cymal 46(2) yn diwygio paragraff 7(1) o Atodlen 3 i Ddeddf Harbyrau 1964 er mwyn dileu'r gofyniad presennol bod yn rhaid i ffi fynd gyda chais am Orchymyn Diwygio Harbwr, gan fod hyn bellach i'w nodi mewn rheoliadau. Mae cymal 110(1)(x) yn darparu bod gan yr Ysgrifennydd Gwladol y pŵer i gychwyn cymal 46(2) ar ddiwrnod y caiff ei benodi fel y'i nodir mewn rheoliadau. Mae cymalau 46(6) a (7) yn caniatáu i Weinidogion Cymru gadw pwerau presennol i godi ffioedd o dan Ddeddf Harbyrau 1964 hyd nes y gwneir rheoliadau ffioedd newydd ac y caiff cymal 46(2) ei gychwyn.
12. Mae gwelliant 359 y Llywodraeth yn addasu cychwyn cymal 46 fel bod diddymu'r pwerau codi ffioedd presennol yn Neddf Harbyrau 1964 ddim ond yn cymryd effaith yng Nghymru pan fo'r rheoliadau ffioedd newydd, i'w gwneud gan Weinidogion Cymru, yn dod i rym. Felly, mae cychwyn y pwerau codi ffioedd newydd yng Nghymru yn cael ei reoli gan Weinidogion Cymru. O ganlyniad, nid oes angen cymalau 46(6) a (7) mwyach ac effaith gwelliant 56 y Llywodraeth yw hepgor yr is-adrannau hyn o'r Bil.
13. Er bod gwelliant 359 y Llywodraeth yn cyflwyno darpariaethau cychwyn gwahanol, mae'r effaith yn dal i olygu bod Gweinidogion Cymru yn gallu codi ffi ar gyfer cais am Orchymyn Diwygio Harbwr o dan y drefn bresennol o dan Atodlen 3 i Ddeddf Harbyrau 1964 hyd nes y byddant yn gwneud rheoliadau newydd, ac y daw'r rheoliadau hynny i rym.

Barn Llywodraeth y DU ar yr angen am gydsyniad

14. Mae Llywodraeth y DU o'r farn bod angen memorandwm cydsyniad deddfwriaethol ar y gwelliannau canlynol gan y llywodraeth:

- Gwelliant Rhif 56 sy'n diwygio cymal 46 "Ffioedd ar gyfer ceisiadau am orchmynion harbwr"
- Gwelliant Rhif 359 sy'n diwygio cymal 110 "Cychwyn a darpariaeth drosiannol"

15. Rwy'n cytuno â dadansoddiad Llywodraeth y DU o ddatganoli mewn perthynas â'r gwelliannau hyn.

Rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn i Gymru yn y Bil Cynllunio a Seilwaith

16. Ystyrir bod y cynigion yn dderbyniol gan y byddent yn rhoi'r gallu i Weinidogion Cymru gadw pwerau i godi ffioedd ar gyfer ceisiadau Gorchymyn Harbwr o dan ddarpariaethau presennol yn Neddf Harbyrau 1964 hyd nes y byddant yn gwneud rheoliadau ffioedd newydd ac y daw'r rheoliadau hyn i rym.

Goblygiadau ariannol

17. Mae'r asesiad ariannol o'r Bil yn dod i'r casgliad, 'dros y cyfnod arfarnu deng mlynedd, yn unol â gwerthoedd heddiw (prisiau 2025, blwyddyn sylfaen 2026), amcangyfrifir bod cyfanswm o £5.2 biliwn o fuddion yn sgil y Bil, gyda chyfanswm o £2.0 biliwn o gostau. Mae hyn yn golygu effaith gadarnhaol gyffredinol ar gymdeithas sy'n cyfateb i £3.2 biliwn'.

Casgliad

18. Barn Llywodraeth Cymru yw ei bod yn briodol delio â'r darpariaethau hyn o fewn y Bil hwn ar gyfer y DU.

Rebecca Evans AS

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio

7 Awst 2025